

Beregenen natuurgrasvelden

Beregenen grassportvelden

Met de beregening van grassportvelden wordt het volgende nagestreefd:

1. behoud van de bestaande grasmat
2. bevordering van een snelle kieming van het (door)gezaaide graszaad en sluiting van door- en ingezaaide terreingedeelten
3. behoud of verkrijgen van stabiliteit van een schrale toplaag
4. behoud van structuur van een kleiige toplaag
5. speltechnische reden (veelal toegepast bij topsport)

Met betrekking tot de punten 3 en 4 kunnen zich bij een uitgedroogde toplaag, naast een stagnerende groei van de grasplant, nog de volgende problemen voordoen:

- een schrale toplaag wordt door betreding losgetrapt, met als gevolg verdroging van de losgetrapte grasplanten, hetgeen resulteert in het zogenaamde zandbakeffect
- een kleiige toplaag kan door uitdroging onaangenaam hard worden (blessuregevaarlijk)

Indien genoemde situaties optreden op in gebruik zijnde velden, kan beregenen in kleine giften gewenst zijn. Indien dergelijke situaties frequent voorkomen, zal bekeken moeten worden of het raadzaam is de toplaag aan te passen. Onder kleine giften wordt in dit geval verstaan giften van 2 tot 5 mm per keer.

Het beregenen van een volledig gesloten grasmat zal in Nederland over het algemeen niet vaak noodzakelijk zijn. De goede grassoorten zijn sterk en zullen trachten nog beschikbaar vocht in het profiel tot zich te nemen. Enige verdrogingverschijnselen tijdens de rustperiode van een veld moeten niet als een probleem worden beschouwd. Te snel, te vaak en te veel beregenen zal vestiging of uitbreiding van minder gewenste vochtminnende, weinig betredingstolerante grassoorten, zoals straatgras en ruwbeemdgras, bevorderen.

Het uitstellen van beregening op die momenten dat door droogte de groei stagneert en het gras verwelkingverschijnselen gaat vertonen, is op zich een kunst. De visuele aanblik verslechtert en veel verenigingsmensen zullen aandringen op beregenen. Als een situatie ontstaat dat beregenen noodzakelijk wordt omdat anders blijvende schade aan de grasmat verwacht mag worden, is beregenen pas gewenst. Een bevochtiging van een laagdikte van ca. 20 cm zou nagestreefd moeten worden. Praktisch zal dit een gift van ca. 20-30 mm inhouden. Controle hiervan met behulp van de spitschop is gewenst.

Indien de toplaag sterk is uitgedroogd waardoor in het begin nauwelijks opname van het water door de toplaag plaatsvindt, kan de gift beter in 2 keer worden gegeven; eerst ca. 5 mm en na verloop van enkele uren de rest. Bij droog weer zal een wekelijkse gift van 20-30 mm nodig zijn om de grasmat in conditie te houden.

Holle, open en kale terreingedeelten zullen na het beëindigen van de competitie (trainingsvelden zo mogelijk reeds in april) doorgezaaid moeten worden om bij het begin van de nieuwe competitie weer op een gesloten grasmat te kunnen spelen. Gezien de korte rustperiode (liefst 12 weken, doch veelal 8 tot 10 weken) dient de beschikbare tijd optimaal te worden benut. Om een uitgedroogde toplaag te bevochtigen en daardoor de kieming te bevorderen, dienen deze gedeelten bij enige droogte na doorzaai te worden beregend. In het begin kan volstaan worden met kleine giften (enkele millimeters) waarbij het noodzakelijk kan zijn om de maatregel dagelijks of om de 2 dagen te herhalen. Wanneer de eerste ontwikkeling van de nieuwe grasplant een feit is, kunnen giften en omlooptijden worden verhoogd.

Gebieden die zijn aangewezen op beregening met gebruik van grondwater of gebieden langs de kust met brak water hebben vaak te maken met beperkingen van de beregeningsmogelijkheden. Door verordeningen wordt het gebruik van grondwater aan banden gelegd en het gebruik van brak (zout) water op sportvelden is totaal uit den boze. In deze gebieden is het van het grootste belang bij de aanleg van de velden rekening te houden met de grondslag die een groot waterhoudend vermogen dient te bezitten. Toepassen van grassoorten die met weinig vocht toe kunnen en/of lange wortels bezitten, heeft een voorkeur. Daarnaast moeten de mogelijkheden worden onderzocht voor het creëren van waterbuffers waarin een voorraad regenwater wordt bewaard voor droge tijden.

Beregeningssystemen

Voor uitvoering van beregening zijn verschillende systemen in de handel. Werd er vroeger veel gewerkt met pijpen of slangen met sproeiers op een mobiele pomp aan de rand van de sloot, tegenwoordig zijn er veel geavanceerdere systemen. Deze systemen variëren van (ondergrondse) hoofdleidingen voorzien van hydranten waar de zichzelf oprollende slangen aan worden gekoppeld tot totaal onder de grond weggewerkte systemen met zgn. pop-up sproeiers, die worden aangestuurd met een automaat, al of niet op afstand gestuurd via een gsm-verbinding. Van belang blijft dat er een goede controle is op de werking van de apparatuur in het veld. Te veel of te weinig beregenen kan negatieve effecten hebben op de gewenste kwaliteit van de grasmat.

Zoals uit bovenstaande tekst blijkt, is het beregenen van sportvelden een specialistische handeling die direct van invloed is op de kwaliteit van een natuurgrasveld. Deze invloed op de kwaliteit geldt zowel voor de korte als voor de lange termijn (levensduur).

Omdat het beregenen van een sportveld een specialistische handeling is, zijn wij van mening dat deze handeling ook uitgevoerd moet worden door een specialist. Wij adviseren om voor het bedienen van de beregeningsinstallaties één persoon (een specialist, de fieldmanager/ beheerder) verantwoordelijk te maken die inzicht heeft in de gevolgen van beregenen op korte en langere termijn. Deze specialist moet daarnaast ook inzicht hebben in de uitvoering van andere onderhoudswerkzaamheden aan de velden. Dit, omdat deze zaken nauw met elkaar verbonden zijn. De fieldmanager die namens de gemeente verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de

sportvelden is wat ons betreft de persoon die verantwoordelijk zou moeten zijn voor het beregenen van de sportvelden. Dit, omdat hij beschikt over de benodigde kennis en daarnaast ook inzicht heeft in de overige onderhoudswerkzaamheden.

Indien het nodig mocht zijn om de velden te beregenen om de speltechnische eigenschappen van het veld (genoemd onder punt 3 en 4 van de eerste alinea, stabiliteit en hardheid) te verbeteren, dan blijft dit wat ons betreft nog steeds de verantwoordelijkheid van de fieldmanager. Het beregenen van een veld om de stabiliteit te waarborgen en het veld wat minder hard te maken, hoeft niet direct voorafgaande aan een wedstrijd te gebeuren. Dit kan ook één of twee dagen voordat het veld gebruikt wordt, uitgevoerd worden. Indien dit dus mocht voorkomen, dan kan het beregenen van het veld altijd door de fieldmanager worden uitgevoerd.

Naast bovengenoemde redenen voor beregening van voetbalvelden wordt bij de topsport een hoofdveld wel beregend voor het gladder en sneller maken van het spel. Dit bevordert de rol van de bal en het maken van een sliding. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de verantwoordelijk terreinmeester en het is niet gebruikelijk te doen in het amateur voetbal.

Het beregenen van sportvelden door derden (verenigingen) raden wij af. Vrijwilligers van verenigingen hebben vaak geen inzicht in de gevolgen van beregenen op de korte en lange termijn. Daarnaast zijn vrijwilligers niet onafhankelijk en makkelijk beïnvloedbaar vanuit de vereniging. Dit kan als gevolg hebben dat er overmatig veel beregend wordt, wat grote consequenties kan hebben voor de kwaliteit van de sportvelden op korte en lange termijn.

Naast de kwaliteit van het veld is ook het goed gebruiken van de beregeningsinstallatie een punt waarom wij adviseren om het beregenen door een specialist uit te laten voeren. De installatie dient op een juiste wijze gebruikt te worden om er op die manier voor te zorgen dat de levensduur van de pomp niet achteruit gaat. Een verkeerde bediening van de installatie kan zorgen voor een kortere levensduur en voor beschadigingen en storingen aan de installatie.